

RAJKO BRATOŽ Diskusijski prispevek k referatu Fedore Ferluga-Petronio, „O VPLIVU KLASIČNIH JEZIKOV NA POIMENOVANJE DNI V TEDNU V EVROPSKIH JEZIKIH S POSEBNIM OZIROM NA SLOVANSKE JEZIKE“

Vsebinsko in metodološko izredno zanimiv referat bi rad dopolnil z enim, morda nekoliko obrobno opažanjem.

V starokrščanski predstavi ne nastopa nedelja samo kot prvi dan v tednu, temveč tudi kot osmi (zadnji) dan, pri nekaterih piscih z izrazito plemičnostjo proti judovski soboti. Posebno raziskavo bi veljalo posvetiti vprašanju, kdaj in zakaj je predstava o nedelji kot prvem dnevu prevladala. Predstavo o nedelji kot osmem dnevu, ki se navdihuje po prvem poglavju Geneze, srečamo najprej v Barnabovem pismu, kot sestavni del tako imenovanega kozmičnega tedna, ki je projekcija tedna geneze na življenje na zemlji, pri čemer vsakemu dnevu geneze ustreza tisoč let življenja. Po tej predstavi, ki so jo gojili v zgodnji dobi patristične književnosti zlasti milenaristi (Justin, Irenej, Viktorin), ustreza sobotnemu dnevu tisočletno Kristusovo kraljevanje s pravičnimi na zemlji, nedelji kot zadnjemu dnevu pa poslednja sodba, (za pravične) blaženost in počitek v večnosti. Ta predstava je bila (brez milenaristične komponente, to je tisočletnega Kristusovega kraljevanja na „sobotni dan“) prisotna pri celi vrsti krščanskih piscev od tretjega stoletja pa tja v zgodnji srednji vek (Ciprijan, Hilarij, Ambrozij, Hieronim, Avguštin, Kasiodor, Gregorij Veliki, Beda Venerabilis). V njej torej ne nastopa nedelja kot začetni dan v tednu, emveč kot njegov konec in vrh v teološkem smislu.

П. Хр. ИЛИЕВСКИ во врска со рефератот на Ф. Ферлуга-Петронио: Ке се запрам на едно прашање од интерес за класичната филологија. — Класичното грчко-римско наследство е неоспорно вткаено во сите пори на современата европска култура и цивилизација. Но во интерес на научната вистина должни сме да се оградиме: „освен во религијата“, која потекнува од Палестина. Имињата на дните се тесно поврзани со религиозниот живот и со традицијата од најстаро време. Следователно, влијанието на грчкиот врз европските јазици во овој домен е поскоро посредничко отколку изворно. Поинаков е случајот со латинскиот. Таму се сочувани класичните називи на дните и пренесени во современите западноевропски, главно, романските јазици (со исклучок на португалскиот, каде што како и во грчкиот номинацијата на дните е христијанска).

Во врска со тоа спонтано искрснува прашањето: Зошто од класично-грчките називи на дните не останал траг, а латинските се добро сочувани до денес? — Во времето кога се ширело христијанството, Грција се наоѓала под римска доминација. Самите Грци се нарекувале **Ромеи**, зашто етникот **Елин** станал апелатив за паган. Римската империја, пак, тогаш била во напонот на својата снага. Латинската администрација продолжила да ги употребува старите називи на дните и по 313 г. кога христијанството било признато за државна религија. Римокатоличката црква ги презела нив по чисто административен пат, се разбира, без да внесува некаква митолошка содржина. Германските народи исто така ги задржале своите стари називи на дните и откако го примиле христијанството од Рим. Христијанизацијата на Словените е извршена од претставници на источната — византиската црква и, затоа во називите на дните има осетно посредничко влијание од грчкиот, но сочувани се и извесни остатоци од старата словенска религија, како што беше убаво нагласено и во рефератот.